

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 516/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou WEBBER LEGAL, s. r. o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Anton Pavúk, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6CoCsp/2/2023 z 12. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 21. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6CoCsp/2/2023 z 12. júna 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou stranou v konaní vedenom Mestským súdom Košice pod sp. zn. K2-11Csp/305/2020 (predtým Okresným súdom Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 11Csp/305/2020), v ktorom si [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorej predmetom činnosti je (okrem iného) poskytovanie spotrebiteľských úverov bez obmedzenia rozsahu poskytovania spotrebiteľských úverov (ďalej len „žalobkyňa“), proti nej uplatňuje nárok na zaplatenie konkrétnej peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu nesplateného úveru zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

ktorú sťažovateľka uzavrela s [REDAKOVANÉ] (ďalej len „nebankový subjekt“), 30. októbra 2017, pričom žalobkyňa svoju aktívnu legitimáciu preukazuje zmluvou o postúpení pohľadávok, ktorú uzavrela s [REDAKOVANÉ] (ďalej len „banka“), ako právnym nástupcom nebankového subjektu 21. júna 2021.

3. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým uznesením zrušil [§ 389 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 11Csp/305/2020-372 z 8. júna 2022 vo výroku II, ktorým bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalobkyni sumu 16 296,76 eur s príslušenstvom, a vo výroku IV o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, keďže vec právne neposudzoval podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“), ktoré dopadá na danú vec, a v dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia neskúmal ani všetky zákonné podmienky na platné postúpenie pohľadávky na žalobkyňu vrátane toho, či banka pred postúpením jej pohľadávky písomne vyzvala svoju klientku, ktorá mala byť nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením časti svojho peňažného záväzku voči banke. Krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020, ktorým judikoval (R 4/2021), že „Ustanoveniu § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka neodporuje a zásade zmluvnej voľnosti zodpovedá aj dohoda spotrebiteľa a veriteľa v spotrebiteľskej zmluve o tom, že pri doručovaní zásielky spotrebiteľovi sa môže uplatniť fikcia doručenia zásielky na poslednú známu adresu spotrebiteľa. Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení do 31. decembra 2016 oprávňovalo banku postúpiť tretej osobe len pohľadávku, ktorá bola v čase postúpenia splatná.“, pričom uviedol, že pokiaľ po vrátení veci žalobkyňa splnenie zákonných podmienok nepreukáže, bude potrebné žalobu z dôvodu nedostatku jej aktívnej legitimácie zamietnuť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] vyslovuje nesúhlas s napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré považuje za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, a krajskému súdu vytýka, že vo veci nerozhodol sám, ale „v rozpore s požiadavkou na spravodlivý proces vytvára nový priestor na doplnenie dokazovania pre žalobcu, hoci tento paradoxne nenavrhol dokonca sám žiaden dôkaz“. Považuje za neprípustné, aby krajský súd takto svojvoľne ohýbal právo a žalobkyni ako strane sporu pomohol a uviedol, čo má doložiť, aby bola v spore úspešná. Sťažovateľka pritom v predmetnom konaní od začiatku namietala, že žalobkyňa netvrdila ani nepreukázala, či úver bol platne zosplatený, a mohol tak byť postúpený, ani či pôvodný veriteľ splnil všetky požiadavky s tým spojené alebo či sťažovateľke boli riadne doručené všetky predpísané právne úkony.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 6CoCsp/2/2023 z 12. júna 2023 (bod 3), s ktorým sťažovateľka nesúhlasí a tvrdí, že v danej veci neboli splnené zákonné dôvody na zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP.

6. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

7. Vzhľadom na kasačnú povahu napadnutého rozhodnutia ústavný súd zdôrazňuje, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09, III. ÚS 421/2016, III. ÚS 855/2016). Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie „je výsledkové“, čo znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

8. Napriek uvedenému aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť principiálne spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Ide najmä o prípady, ak všeobecný súd vyrieši s konečnou platnosťou otázku, ktorá je spôsobilá zásadným spôsobom ovplyvniť ďalší priebeh konania alebo jeho výsledok, prípadne ním konanie v istej časti končí a náprava eventuálneho pochybenia by mohla byť dosiahnutá len zásahom ústavného súdu po skončení konania pri posudzovaní spravodlivosti konania ako celku, čo by nebolo účelné (m. m. II. ÚS 344/2019). K zrušeniu kasačného rozhodnutia teda ústavný súd pristupuje len v tom prípade, keď dôvody na tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia k zmätočným záťažiam konania, a tak znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmavaného kasačného rozhodnutia (IV. ÚS 602/2020).

9. Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že pokiaľ krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozsudku najvyššieho súdu č. k. 5Cdo/36/2020 z 15. decembra 2020 (R 4/2021) týkajúceho sa otázky fikcie doručenia spotrebiteľovi a postúpenia pohľadávky banky (bod 3), tento bol predmetom ústavného prieskumu, v rámci ktorého ústavný súd ústavnú sťažnosť (inej) sťažovateľky uznesením č. k. IV. ÚS 69/2023-16 zo 7. februára 2023 odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. V odôvodnení uvedeného uznesenia ústavný súd (okrem iného) uviedol, že «Konkrétne v tomto prípade je z pohľadu ústavného súdu legitímne trvať na vyhlásení predčasnej splatnosti úveru ako podmienky

na postúpenie pohľadávky práve z dôvodu najvyšším súdom spomenutého motivovania banky smerom k ukončeniu zmluvného vzťahu, aby sa nezhoršovalo neskoršie postavenie dlžníka. Je potrebné tiež pripomenúť, že sporné ustanovenie sa nachádza v štrnástej časti zákona o bankách nazvanej „Ochrana klientov a bankové tajomstvo“... Zároveň možno dodať, že zákonný text § 92 ods. 8 zákona o bankách už prešiel novelizáciou, ktorou sa odstránila určitá miera nejasnosti, ktorú sudy preklenovali výkladom, pričom aktuálne znenie ani neumožňuje postúpenie pohľadávky zo spotrebiteľského úveru na iný subjekt ako veriteľ a oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov alebo zákona o bankách za podmienky, že ide o pohľadávku po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávku, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru (porov. § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 23. decembra 2015).».

10. Otázkou postúpenia pohľadávky a zákonom o bankách sa najvyšší súd zaoberal aj v rozsudku č. k. 1Cdo/147/2017 z 24. apríla 2018, ktorým judikoval (R 60/2018), že „Ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práv klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon.“.

11. Aj sťažovateľka v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietala, že „*postúpenie pohľadávky je neplatné pre rozpor s ustanovením paragrafu v 17 odsek 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, pretože podľa zmluvy bol termín konečnej splatnosti až 20. 12. 2026*“.

12. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd preskúmaním napadnutého uznesenia zistil, že krajský súd postupoval v medziach svojej právomoci, pričom sa nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy (Civilného sporového poriadku, zákona o bankách, resp. zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ktorými by poprel ich účel a význam. Napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno označiť za arbitrárne v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na zistený skutkový stav, ústavne neudržateľné, resp. že by krajský súd zrozumiteľne neodôvodnil, prečo rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, aké úvahy ho k tomu viedli a aké dôsledky z toho pre nové rozhodnutie súdu prvej inštancie vyplývajú.

13. Medzi uznesením krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

15. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že stranám sporu (bod 2) nič nebráni, aby proti prípadnému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, resp. ktorým sa konanie končí, podali

dovolanie (§ 419 a nasl. CSP). Najvyšší súd je pri rozhodovaní o dovolaní súdom, ktorý okrem rozhodovania o právach a povinnostiach sporových strán „súdi súdy“ s dôsledkami pre účastníkov konania súčasných i budúcich. Rozhodnutím o dovolaní sa totiž cez interpretáciu vdychuje život právnym normám s dôsledkami pre celé územie Slovenskej republiky (I. ÚS 336/2019).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. septembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu